

การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว

THE DEVELOPMENT OF EXECUTIVE FUNCTIONS OF EARLY CHILDHOOD
CHILDREN USING VEGETABLE GARDENING EXPERIENCE

สุธารัตน์ นาคมนี¹ และณัฐธิดา ไชยอักรพงศ์²
Sutharat Nakmanee¹ and Natrada Chaiakaraphong²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

²ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

¹Master of Education, Curriculum and Learning Management,
Suvarnabhumi Institute of Technology

²Department of Education, Faculty of Education and Liberal Arts,
Suvarnabhumi Institute of Technology

E-mail: sutharat8649@gmail.com, dada_dydy23@hotmail.com

Received:	July 11, 2023
Revised:	November 21, 2023
Accepted:	November 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวก่อนทดลองและหลังทดลอง และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว โดยใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองขั้นต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว แบบประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว โดยชื่นชอบ มีความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้นกับการได้ฝึกปฏิบัติการปลูกผักสวนครัวด้วยตนเอง สามารถนำการเรียนรู้ที่ได้รับไปบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบได้ และต้องการที่จะปลูกผักสวนครัวอีก

คำสำคัญ

ทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว
เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare the executive functions of early childhood students after using vegetable gardening learning experience, and 2) study the satisfaction of early childhood students learning with vegetable gardening learning experience. Research design was pre-experimental design. The samples used in the research by cluster random sampling were 30 early childhood students of one classroom aged three to four in the second semester of academic year 2022 at Sarasas Witaed Nakhonratchasima School. The research instruments were the vegetable gardening experience plan, executive functions assessment form, and interview of satisfaction form. The statistic that used in research were the mean, standard deviation, t-test dependent sample, and content analysis.

The results showed that: 1) the executive functions of the early childhood students after being enrolled in a class where the vegetable gardening experimental management was adapted was significantly higher than before at a significance level of 0.05 and 2) the early childhood students were satisfied with the vegetable gardening experimental management by being happy, having fun, and exciting about the practice by themselves. They told the learning experience to the others and wanted to plant vegetables more.

Keywords

Executive Functions, Vegetable Gardening Learning Experience, Early Childhood Children

ความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของเด็กไทยทุกกลุ่มช่วงวัย ยังเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็กจากการรายงานสถานการณ์พัฒนาการเด็กไทย 2564 (Ministry of Public Health, 2021) พบว่าร้อยละ 8.3 เด็กปฐมวัยยังเล่นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน และร้อยละ 9.2 มีการปล่อยเด็กให้อยู่ลำพัง การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ การสร้างความรอบรู้ด้านการดูแลเด็กปฐมวัย โดยสร้างความตระหนักแก่กลุ่มผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และในช่วงวัย 0-5 ปี สมองของเด็กจะมีการพัฒนาสูงสุด และส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญาของเด็ก บุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ Heckman (2012) กล่าวว่า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยจะให้อัตรา

ผลตอบแทนสูงสุด ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาจากการลงทุนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยควรเริ่มตั้งแต่แรกเกิด – 5 ปี หากเริ่มต้นที่อายุ 3 หรือ 4 ปี จะสายเกินไป นอกจากนี้สมองของเด็กปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 3-6 ปี สมองยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่กระบวนการที่เกิดขึ้นจะมีความแตกต่างจากช่วงวัยทารกเล็กน้อย สิ่งที่เกิดขึ้นในสมองของเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนาของสมองส่วนที่ทำหน้าที่ซับซ้อนขึ้นจากส่วนที่ทำหน้าที่พื้นฐาน เช่น การมองเห็น การเคลื่อนไหว การฟัง ศูนย์ควบคุมหลักอยู่ที่สมองส่วนหน้า หรือสมองส่วนพรอนทัล (Frontal Lobe) ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรู้คิด (Cognitive Functions) ไม่ว่าจะเป็นคิดวิเคราะห์ วางแผน หาเหตุผล ยับยั้งชั่งใจ คิดยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา สมาธิจดจ่อ และทักษะสมอง EF (Executive Functions) (Siripornpanich, 2021)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพื้นฐานทางทักษะสมอง EF หรือ ทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ ซึ่งมีอยู่ 9 ด้าน 3 กลุ่มทักษะ (Thepsuriyanon, 2023) เป็นกระบวนการคิดขั้นสูง และเป็นการทำงานของสมองส่วนหน้าที่กำลังพัฒนา มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับเด็กในช่วงวัยนี้ ซึ่ง Ministry of Education (2017) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดีให้เด็กได้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบเกิดคุณค่าในตนเองและครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จถือเป็นการรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เด็ก ช่วยให้เด็กคิดเป็น มีเหตุผล ยับยั้งชั่งใจได้ กำกับอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้ วางแผนทำงานเป็น มุ่งมั่น จดจ่อ ทำอะไรไม่วอกแวก จำคำสั่ง และจัดการกับงานหลาย ๆ อย่าง ให้ลุล่วงเรียบร้อยไปด้วยดี สามารถจัดลำดับงานเป็นขั้นเป็นตอนได้ดี และยึดเป้าหมายแล้วทำเป็นขั้นตอนจนประสบผลสำเร็จ ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking)

การจัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะดังกล่าว ได้แก่ กิจกรรมประกอบอาหาร ซึ่งงานวิจัยของ Onwa (2020) พบว่า การจัดประสบการณ์การประกอบอาหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย ด้านการริเริ่มลงมือทำ ด้านการวางแผนและจัดระบบดำเนินการ และด้านการพากเพียร มุ่งเป้าหมาย และงานวิจัยของ Chaiakaraphong, Pichayakul & Klangphahol (2020) พบว่า กิจกรรมดนตรีส่งผลต่อทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จในเด็กปฐมวัย ด้านความจำใช้งาน ด้านการยับยั้งชั่งใจ คิดไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นการคิด และด้านการวางแผนและจัดระบบดำเนินการ จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยเพิ่มเติมผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมปลูกผักสวนครัว เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำง่ายและสร้างประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอนและค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกพืชที่จะปลูก การเพาะปลูก ดูแลบำรุงรักษาพืชจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ขณะที่เด็กลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้เรียนรู้จากการสังเกตและการลงมือปฏิบัติ รวมถึงเป็นสื่อกลางช่วยให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดและจินตนาการ เพื่อเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความคิดผ่านการ

บอกเล่า ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านที่ดีขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จนสำเร็จ และเป็นการปลูกฝังสร้างลักษณะนิสัยที่ดีต่อไปได้ในอนาคต

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ด้วยกิจกรรมการปลูกผักสวนครัว ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ กระตุ้นการทำงานของสมอง และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามวัยต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองหรือไม่
2. เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวก่อนทดลองและหลังทดลอง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1.แบบแผนการวิจัย เป็นแบบแผนการทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Design) แบบ One Group Pretest-Posttest Design

2. การประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครราชสีมา จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 140 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 จำนวน 30 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครราชสีมา ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1.1 แผนการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จำนวน 4 แผนประกอบด้วย การปลูกถั่วงอก การปลูกต้นหอม การปลูกผักบุ้งจีน และการปลูกผักชี ซึ่งประเมินความเหมาะสม

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยภาพรวมแผนการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ หมายถึง ครูนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัว ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงความรู้ จากนั้นครูใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เพื่อให้นักเรียนสำรวจ ค้นหาคำตอบในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวางแผน หมายถึง กระบวนการคิดก่อนลงมือทำของนักเรียน เพื่อกำหนดแผนงานไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อผลสำเร็จที่ตรงตามเป้าหมาย โดยกำหนดอุปกรณ์ที่จะใช้ในการปลูกผักสวนครัว และขั้นตอนการปลูกผักสวนครัว

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเตรียมการก่อนการปลูกผักสวนครัว หมายถึง นักเรียนเตรียมความพร้อมในการปลูกผักสวนครัว โดยทบทวนขั้นตอนการปลูกผักสวนครัวที่ได้วางแผนไว้ และการเตรียมอุปกรณ์ในการปลูก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนลงมือปฏิบัติการปลูกผักสวนครัวตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการดูแลรักษาผักสวนครัว และการล้างทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุป หมายถึง นักเรียนสรุปการเรียนรู้ โดยอธิบายอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก ขั้นตอนการปลูก การดูแลรักษา และประโยชน์ของผักสวนครัวแต่ละชนิด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ กลุ่มทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ด้านการริเริ่มลงมือทำ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การปฏิบัติกิจกรรม การอธิบายวิธีการลงมือทำงานตามที่วางแผน การเสนอความคิดเห็น และการคิดวิธีการแก้ปัญหา 2) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย การบอกขั้นตอนการวางแผน การบอกลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และการปฏิบัติงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด และ 3) ด้านพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมตามเป้าหมายให้สำเร็จ การปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ การแก้ไขปัญหาให้สำเร็จไปสู่เป้าหมายแม้จะมีอุปสรรค การบอกผลของการปฏิบัติงาน และการบอกเกี่ยวกับผลงานที่ได้จากการลงมือทำด้วยตนเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการประเมินใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล และได้พัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก แบบแยกประเด็น (Analytical Rubric) 4 ระดับ คือ 4, 3, 2 และ 1 โดยประยุกต์จากแนวคิดของ Chaiakaraphong (2020) และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง (Giem & Gliem, 2003)

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ครูผู้สอนเป็นผู้สัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวนคำถาม 5 คำถาม ได้แก่ 1) เด็ก ๆ ชอบกิจกรรมปลูกผักสวนครัวที่ครูสอนหรือไม่ เพราะอะไร 2) เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไรที่ได้ปลูกผักสวนครัว 3) เด็ก ๆ ชอบทำอะไรมากที่สุดในการปลูกผักสวนครัว 4) เด็ก ๆ จะนำความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัวไปบอกเพื่อน ๆ หรือผู้ปกครอง อย่างไรบ้าง และ 5) เด็ก ๆ อยากเรียนแบบนี้อีกหรือไม่

ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย

ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ

4.2 ดำเนินการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ ในวันจันทร์ พุธ และศุกร์ วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้ง จำนวน 1 แผน ต่อ 2 สัปดาห์ รวม 4 แผนการจัดประสบการณ์ ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

4.3 ประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ (Posttest) โดยใช้แบบประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ และสัมภาษณ์ความพึงพอใจเด็กเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จก่อนทดลองและหลังทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบค่าที กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติ t-test dependent

5.2 ศึกษาผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง หลังการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว โดยใช้การสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวก่อนทดลองและหลังทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้แบบประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ และประเมินทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านการริเริ่มลงมือทำ (Initiating) (20 คะแนน) ด้านการวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning & Organizing) (20 คะแนน) และด้านพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย (Goal-directed Persistence) (20 คะแนน) รวม 60 คะแนน โดยมีผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและหลังทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิต
สู่ความสำเร็จโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและหลังทดลอง

คะแนน	N	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
ก่อนทดลอง	30	28.10	2.20	32.58*	29	0.000
หลังทดลอง	30	56.40	3.83			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จโดยรวมหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.10 คะแนน และ 56.40 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว สรุปได้ดังนี้

2.1 เด็กปฐมวัยมีความชื่นชอบการปลูกผักสวนครัว ต้องการเห็นการเจริญเติบโตของผักที่ตนเองลงมือปลูก

2.2 เด็กปฐมวัยมีความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ในการทำงานกิจกรรม และได้ฝึกปฏิบัติปลูกผักสวนครัวด้วยตนเอง

2.3 เด็กปฐมวัยมีความชื่นชอบการปลูกผักสวนครัวในทุกขั้นตอนของการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว

2.4 เด็กปฐมวัยจะซักชวน บอกเล่า อธิบายวิธีการปลูกผัก และบอกประโยชน์ของการรับประทานผักให้กับเพื่อนและผู้ปกครอง

2.5 เด็กปฐมวัยมีความยินดี สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกผักสวนครัวอีก และต้องการที่จะปลูกผลไม้เพิ่มเติม

ในงานวิจัยครั้งนี้ เด็กปฐมวัยได้ปลูกผักสวนครัว 4 ชนิด ดังตัวอย่างผลงานการปลูกถั่วงอก การปลูกต้นหอม การปลูกผักบุ้งจีน และการปลูกผักชี ดังภาพที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 ผลงานการปลูกถั่วงอกของเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 2 ผลงานการปลูกต้นหอมของเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 3 ผลงานการปลูกผักบุ้งจีนของเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 4 ผลงานการปลูกผักชีของเด็กปฐมวัย

อภิปรายผล

การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการเปรียบเทียบทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ พบว่า ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 28.10 หลังการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.40 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการริเริ่มลงมือทำ (Initiating) พบว่า การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จด้านการริเริ่มและลงมือทำ ซึ่งมีกระบวนการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างจากเดิม โดยในขั้นตอนที่ 1 ถึง 5 ช่วยส่งเสริมให้เด็กริเริ่มทำงานด้วยตนเอง สามารถบอกวิธีคิดที่แตกต่างไปจากผู้อื่นได้ เช่น บอกถึงการเจริญเติบโตของพืช เด็กสามารถบอกและแสดงความคิดได้ เลือกว่าวัสดุอุปกรณ์ในการปลูกผักสวนครัวได้ด้วยตนเอง ลงมือทำด้วยตัวเอง ปฏิบัติกิจกรรมจนแล้วเสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน ซึ่งเป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จะเห็นได้จากเด็กอยากเรียนรู้ กระตือรือร้น และสนใจในกิจกรรม มีความต้องการที่จะปลูกผักและผลไม้อื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รู้จักการวางแผนและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับ (Harymatee, 2016) ในการ “ริ” ทำเรื่องใหม่ ๆ และลงมือทำสิ่งที่ “ริ” ให้เกิดผล ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การคิดและลงมือทำให้สิ่งที่คิดนั้นเกิดขึ้นจริง และสอดคล้องกับ Seamkhumhom et al. (2020) ที่กล่าวว่า การริเริ่มและลงมือทำตามความคิด เป็นทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล่าวคือทดลองถูก ลงมือ

ปฏิบัติโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง และไม่ต้องให้ผู้อื่นบอก จึงส่งผลต่อทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จในด้านการริเริ่มและลงมือทำเพิ่มสูงขึ้น

1.2 ด้านการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ (Planning & Organizing) พบว่า กระบวนการจัดประสบการณ์ในขั้นตอนที่ 1 ถึง 5 ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถปลูกผักสวนครัวได้อย่างเป็นขั้นตอน รู้จักสังเกตลักษณะของผักและรอกอยได้ดี สามารถเลือกเมล็ดพันธุ์พืชได้อย่างเหมาะสมเพื่อใช้ในการปลูกผักสวนครัว ครูกระตุ้นให้เด็กคิด และตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอ เช่น วัชพืชของผัก แผลงที่มากินผัก คืออะไรได้บ้าง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Sharples (2018) ความสามารถในการควบคุมความคิดและการกระทำเพื่อตอบสนองอย่างยืดหยุ่นต่อสิ่งแวดล้อม เป็นความสามารถในทุกด้านที่ทำให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ต้องการ รู้วิธีการทำให้ได้สิ่งนั้นมา และความสามารถในการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมักใช้เวลานาน ทักษะนี้มีความแตกต่างจากหน้าที่ของสมองในส่วนอื่น ๆ สมองส่วนหน้ามีบทบาทสำคัญต่อทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จ (EF) นี้ในการสร้างการเชื่อมโยงใหม่ ๆ การวางแผน การตัดสินใจ การยับยั้งชั่งใจและกระบวนการทางด้านจิตใจ สิ่งนี้ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทต่อพฤติกรรมที่ซับซ้อนทางสังคม เช่น ความเข้าใจวิธีการที่บุคคลอื่นมองเรา การมีไหวพริบ หรือการไม่จริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับ Harymatee (2016) กล่าวว่า สามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานได้ สามารถจัดลำดับความสำคัญ และวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน โดยเริ่มลงมือทำงานด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องมีคนบอก เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น และสามารถจัดการดำเนินงานตามแผนจนบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ Kongthong (2016) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายการทำงานได้ สามารถจัดลำดับความสำคัญ และวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอนโดยเริ่มลงมือทำงานด้วยตนเองได้ โดยไม่ต้องมีคนบอก สามารถจัดการดำเนินงานตามแผนบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ Chutabhakdikul (2017) การวางแผนจัดการงานให้เสร็จ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญของงาน เริ่มต้นลงมือทำ ไม่ติดกับปัญหาเล็กน้อยจนล้มเหลวของงาน การคาดการณ์ผลของการกระทำ การติดตามสะท้อนผลจากการกระทำเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จึงส่งผลต่อทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จในด้านการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ

1.3 ด้านการพากเพียรมุ่งเป้าหมาย (Goal-directed Persistence) พบว่า กระบวนการจัดประสบการณ์ในขั้นตอนที่ 1 ถึง 5 เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมตามเป้าหมายได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ เด็กสามารถอธิบายเกี่ยวกับผลงานที่ได้จากการลงมือทำด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และสามารถแก้ปัญหาให้งานสำเร็จตามเป้าหมายได้ ช่วยให้เด็กมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีความสุข ภาคภูมิใจในผลงานที่สำเร็จของตนเอง และสามารถบอกเล่า หรืออธิบายวิธีการปลูกผัก รวมถึงบอกประโยชน์ของผักให้ผู้อื่นทราบได้ ชักชวนให้ผู้ปกครองปลูกผักที่บ้าน ซึ่งเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวได้เป็นอย่างดี มีความคิดในการรับประทานผักที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งลักษณะของกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้อธิบายและบอกสิ่งที่คิดหรือทำได้ เด็กแต่ละคนแสดงความคิดเห็นผ่านผลงานที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว และสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างปฏิบัติกิจกรรมได้ สอดคล้องกับ Harymatee (2016) กล่าวว่า ในการดำรงจุดมุ่งหมายของตน มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือ

แผนที่วางไว้ แม้มีอุปสรรคก็ฝ่าฟันไปได้ ล้มแล้วลุกขึ้นมาใหม่ และสอดคล้องกับ Chevalier (2015) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัยเพื่อนำทางไปสู่เป้าหมายได้อย่างสำเร็จอย่างเป็นธรรมชาติ โดยศึกษาความสามารถของเด็กในการระบุเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า แรงขับให้เด็กสามารถพัฒนาการระบุเป้าหมายตามวัยได้ คือ การเพิ่มความสนใจกับสิ่งที่ช่วยเตือนความจำในสิ่งแวดล้อม และเพิ่มการใช้สิ่งที่ช่วยเตือนความจำเหล่านั้นเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ระบุไว้ การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จึงส่งผลต่อทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จในด้านการวางแผนมุ่งเป้าหมายเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว จึงเป็นอีกกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จของเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ริเริ่มและลงมือปฏิบัติจริง วางแผนและการจัดระบบดำเนินการทุกขั้นตอนของกิจกรรมได้ด้วยตนเอง มีความภาคภูมิใจมุ่งมั่นตั้งใจจนทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย เฝือกกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว มีการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จในภาพรวมและรายด้านสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว พบว่า เด็กปฐมวัยมีความชื่นชอบ สนใจ ตั้งใจ อยากรู้อยากเรียน ตื่นเต้น มีความสนุกสนานกับกิจกรรม ได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมในทุกขั้นตอนกับเพื่อนและครูผู้สอนสามารถนำการเรียนรู้ที่ได้รับไปบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบได้ และต้องการที่จะปลูกผักสวนครัวชนิดอื่น ๆ อีก และยังสามารถเห็นประโยชน์ของการปลูกผัก การรับประทานผัก เกิดภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองได้ทำสำเร็จ เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ที่เป็นดังนี้ เพราะการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน อีกทั้งเด็กปฐมวัยสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ตอบสนองหลังจากเรียนรู้โดยใช้การจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัว สอดคล้องกับ Phanmanee (2003) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำการจัดประสบการณ์การปลูกผักสวนครัวไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ควรมีการปรับเนื้อหาและลักษณะของสื่อให้เหมาะสม นอกจากนี้ ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรทำความเข้าใจและศึกษารายละเอียดให้ชัดเจนถึงกระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมีความคุ้นเคยกับเด็กปฐมวัยอย่างน้อย 3 เดือน ก่อนการประเมินพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลพฤติกรรมทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จที่เป็นประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้การจัดประสบการณ์อื่น ๆ เช่น ศิลปสร้างสรรค์ เกมการศึกษา เป็นต้น ในการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิตสู่ความสำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ควรจัดประสบการณ์การปลูกฝังสว่นคร้วที่ส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อจัดการชีวิต
สู่ความสำเร็จกับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอื่น ๆ

References

- Chaiakaraphong, N. (2020). *kānphatthana rūpbæp kānchat prasopkān dontri thī songsoēm thaksa kān khit phūa chatkān chīwit sū khwāmsamret nai dek pathommawai* [The development of musical experimental model to enhance executive function for early childhood students]. Doctoral dissertation, Graduate School of Valaya Alongkorn Rajabhat University.
- Chaiakaraphong, N., Pichayakul, T. & Klangphahol, K. (2020). *Kānsuksā'* Ongprakōpkhōng rūpbæp kānchatprasopkāndontri thī songsoēm thaksakānkidphūachatkānchīwitsūkhwāmsamret nai dekpathomwai [A study of the components of musical experiential model to enhance executive function skills for early childhood students]. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*. 14(3), 65-76. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/228237/166092>
- Chavalier, N. (2015). The development of executive function: Toward more optimal coordination of control with age. *Child Development Perspectives*. 9(4), 239-244. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/cdep.12138>.
- Chutabhakdikul, N. (2017). *Kānphatthana lāe hā khakēmātrathān khruāngmū' pramoēn kānkidchoēngboīhān nai dekpathomwai* [Tool development and evaluation criteria for assessment of executive function in early childhood]. Nakhon Pathom: Mahidol University
- Gliem, A. J. & Gliem, R. R. (2003). *Calculating, interpreting, and reporting Cronbach's alpha reliability coefficient for Likert-type scales*. Retrieved from <https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/344/gliem+&+gliem.pdf?sequence=1>
- Harymatee, S. (2016). *EF thaksa samōng phūa chīwit thī samret* [EF Executive Function]. Retrieved from <https://www.rlg-ef.com/ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่/>
- Heckman, J. J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy*. Retrieved from <https://heckmanequation.org/resource/invest-in-early-childhood-development-reduce-deficits-strengthen-the-economy/>

- Kongthong, S. (2016). Krabūānkān bōrīhān bæp̄mīsōwōnruām phūā phatthana khwāmsamāt khōng samōng nai kānbōrīhānchātkañchīwit khōng dekpathomwai nai rōngriānbānmai (wankhrū 2503) [The Participative Administration Process to Improve the Executive Function of the Preschool Children's in Ban Mai (Mai Wankreu 2503) School]. **Journal of Education Khon Kaen University**. 44(2), 110-124. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/243544/168824>
- Ministry of Education. (2017). **Laksūtkānsuksāpathomwai PhutthasakrātS ōngphanhārōihoksip** [Early Childhood Curriculum B.E. 2560]. Bangkok: Agricultural cooperative printing demonstrations of Thai Ltd.
- Ministry of Public Health. (2021). **thopthūān sathānakān phatthanākān dek Thai sōngphanhārōihoksip** [Review of the situation of Thai child development in 2021]. Retrieved from <https://nich.anamai.moph.go.th/th/general-of-50/download/?did=204370&id=71944&reload=>
- Onwo, A. (2020). **kānphatthana thaksa kān khīt phūā chātkañ chīwit sūkhwāmsamret khōng dek pathommawai thī dai rap kānchat prasopkān kānprakōp 'āhān tām lak pratya khōng sēthakit phōphīang** [The development of executive functions on young children learning through the experience of sufficiency economy approach cooking]. Master of Education Thesis graduate school Valaya Alongkorn Rajabhat University.
- Phanmanee, A. (2003). **chittawitthaya sāngsan kān rīān kānsōñ** [Creative psychology teaching]. Yaimai.
- Seamkhumhom, et al. (2020). **kān songsoēm kān khīt choēng bōrīhān khōng dek Pathommawai** [Promoting to executive functions in preschool children]. **Journal of MCU Nakhondhat**. 7(10), 15-31.
- Sharples, J. (2018). **Executive functions in education: Controlling the learning brain**. Retrieved from https://www.education.sa.gov.au/sites/g/files/net691/f/executive_functions_in_education_controlling_the_learning_brain.pdf
- Siripornpanich, V. (2021). **samōng khōng dek pathommawai læ khwām champen nai kānphatthana thaksa samōng EF** [Early childhood brain and the need to develop EF skills]. Retrieved from <https://www.rlg-ef.com/สมองของเด็กปฐมวัย-และคว/>
- Thepsuriyanon, Y. (2023). **thaksa samōng Executive Functions (EF) samkhan yāngrai** [How important are Executive Functions (EF)?]. Retrieved from <http://www.acn.ac.th/articles/mod/forum/discuss.php?d=524>